

Sundbyberg 2018-10-19

Dnr.nr: 18/03415

Mottagare: nyttmediestod@mprt.se

Vår referens

Mia Ahlgren

Remissvar Att främja tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning – en förutsättning för mediestöd

Funktionsrätt Sverige

Funktionsrätt Sverige är en samarbetsorganisation för 41 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar cirka 400 000 medlemmar. Vårt arbete grundar sig på mänskliga rättigheter när vi driver medlemmarnas funktionsrätt - rätten att fungera i samhällslivets alla delar på lika villkor. Vårt mål är ett samhälle för alla.

Sammanfattning

Riksdagen har beslutat om propositionen Journalistik i hela landet (prop. 2017/18:154). Två teknikneutrala mediestöd kommer att kunna sökas för innovation- och utveckling respektive lokal journalistik där innehåll kan bestå av text, ljud, bild och rörlig bild. Mediestöden förenas med ett tröskelkrav för att främja tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.

Funktionsrätt Sverige välkomnar beslutet att koppla statligt stöd till tillgänglighet. Vi anser att stödet ska utformas i enlighet med konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och föreslår en tydligare, samordnad och mer effektiv utformning.

- Främjande av tillgänglighet på webben ska följa standarder, stöd och uppföljning från process för webbtillgänglighetsdirektivet.
- Främjande av tillgänglighet som rör ljud och rörlig bild ska följa standarder med stöd och uppföljning från process för artikel 7 i direktivet för audiovisuella medietjänster.
- Krav på handlingsplan och redovisning ska uppmuntra till interna ledningsprocesser, internutbildning, rekrytering av kompetens och kravställning i upphandling.
- Krav för stöd för innovation och utveckling ska kopplas till universell utformning, inklusive kognitiv tillgänglighet

Funktionsrätt om medier och yttrandefrihet

Sveriges regering och riksdag har åtagit sig att ändra lagstiftning och vidta andra åtgärder för att uppfylla rättigheter genom att ratificera konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Följande artiklar är särskilt relevanta för medier uppdrag:

- Artikel 8.2 i konventionen om att medvetandegöra om rättighetsperspektivet, tar upp vikten av mediebilderna av personer med funktionsnedsättning och behovet av utbildning.
- Tillgänglighet är en övergripande princip och en förutsättning för delaktighet och yttrandefrihet i samhället. Artikel 9 om tillgänglighet utvecklas i allmän kommentar 2 som säger att alla nya produkter och tjänster som erbjuds allmänheten ska vara universellt utformade. Universell utformning gäller fler än personer med funktionsnedsättning. Befintliga hinder för tillgång ska undanröjas successivt. Standarder för tillgänglighet ska tas fram och användas. Om de inte används ska det finnas sanktioner. Om en individ inte har tillgång till det som erbjuds allmänheten är det diskriminering, vilket utvecklas i allmän kommentar 6 som rör diskriminering.
- Tillgång till information och kommunikation är en förutsättning för yttrandefrihet (artikel 21) och kultur (artikel 30).

Utveckling av lagar, policy och standarder i EU och globalt

EU har också ratificerat konventionen vilket påverkar en mängd regelverk såväl horisontellt som i specifika direktiv och standarder. Krav på tillgänglighet finns i upphandling, för strukturfonder och uppmuntras i utvecklings och forskningsprogram. Tillgänglighetskrav för ljud och rörlig bild har förstärkts i direktivet för audiovisuella medietjänster och elektronisk kommunikation.

Webbtillgänglighetsdirektivet som började gälla i september är ett exempel på hur standarder, riktlinjer för utformning, stöd, utbildning och uppföljning kommer att ske på ett gemensamt sätt inom EU. Det kan underlätta även för organisationer som inte omfattas av direktivet. Dessutom pågår slutförhandlingar om EU:s tillgänglighetsdirektiv som kan komma att få betydelse för medieföretag med krav kopplade till elektroniska publikationer, produkter och tjänster för distribution av audiovisuella medietjänster.

En stor del av reglering, policy och standarder som rör tillgänglighet kopplas även till digitalisering vilket medför samarbete globalt. Funktionsrättsorganisationer i Sverige är aktiva i arbetet för relevanta standarder och särskilt inom området kognitiv tillgänglighet vilket med fördel skulle behöva kopplas till innovation och utveckling.

Synpunkter på förslaget

Främjande är egentligen för svagt formulerat för att vara i linje med konventionens skrivningar om universell utformning kopplat till allt nytt. Om en individ inte får tillgång till innehåll ska skälig anpassning med koppling till diskriminering kunna åberopas enligt konventionen.

Funktionsrätt Sverige föreslår att det ska finnas stödmaterial för att ansöka om mediestöd med skrivningar om universell utformning, UU, och tillgänglighet. Styretredningen för funktionshinderpolitiken ska i januari lämna förslag om universell utformning – en av riksdagens beslutade inriktningar för politiken. Satsningar inom Socialfonden och Vinnova har inletts. För att nå bästa resultat är det viktigt att säkerställa övergripande riktning och stöd för UU och tillgänglighet.

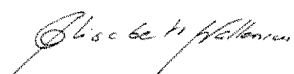
Vi välkomnar att frågan om att involvera användarrepresentanter vilket kräver resurser vilket behöver tydliggöras. Kraven på tillgänglighet enligt UU, ska vara högre på innovation- och utveckling. När det gäller mindre lokala medier ska främjande riktas mot de standarder och riktlinjer som finns. Handlingsplaner ska leda framåt och kräva att organisationen tar steg framåt om de ska få stöd.

Arbetet för att genomföra webbtillgänglighet är utvecklat, samordnat och globalt sedan flera decennier. Stöd, utbildning och uppföljning stärks i och med genomförandet av webbtillgänglighetsdirektivet.

Funktionsrätt Sverige välkomnar hänvisning till digitala standarder. Vi anser att det kan förtydligas. Det är enklare för alla att använda samma standarder, stöd och uppföljningsverktyg för webb. De fyra övergripande principer som nämns i underlaget riskerar att förvirra och leda till ineffektivt nyttjande av resurser och olika tolkningar.

Det finns även standarder för uppläst text, syntolkning, textning och epublikationer (EPUB3) och andra riktlinjer om kognitiv tillgänglighet och begriplig text är under utveckling. En europeisk standard (EN17161) för hur organisationer ska införa tillgänglighet enligt design för alla (universell utformning) har utvecklats (omröstning avslutas i oktober). Den kan användas som stöd för hur organisationer bör arbeta. Vi förutser även att de relevanta EU-direktiven ska samordnas med underlag för stöd och uppföljning av mediestödet.

Med vänlig hälsning

Elisabeth Wallenius

Ordförande